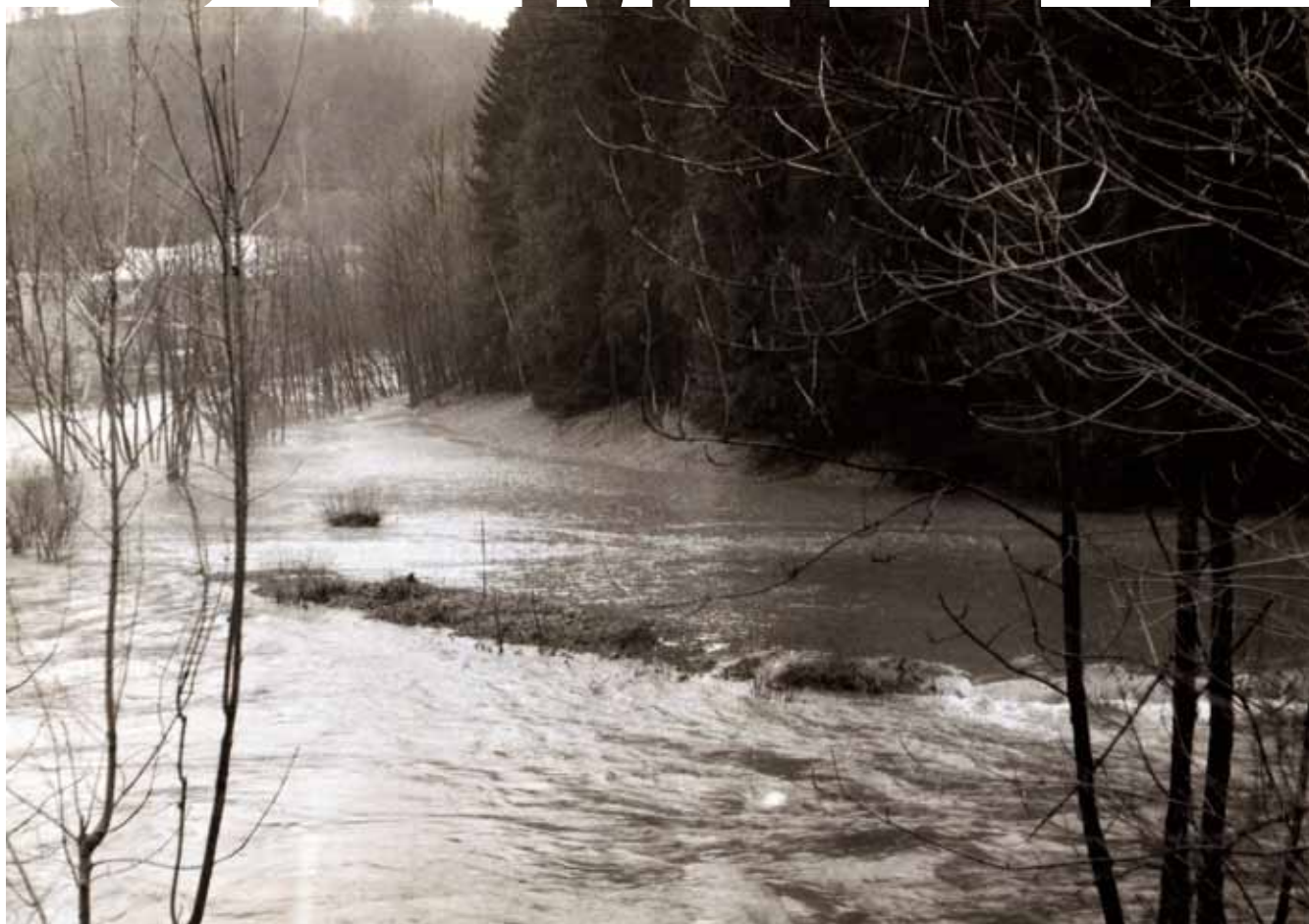

SEMILY

Golf pod Treperkou A MEZI POVODNĚMI NA JIZEŘE

Golf měl v Semilech zkrátka štěstí – zejména na urputně pracovité lidi. Zdejší golfisté nejenže prokázali obdivuhodnou vytrvalost při budování dvou hřišť (a tří mostů), ale navíc obohatili vývoj našeho sportu o do své doby nevídané novoty, jakými v 70. letech minulého století byly u nás např. Cross country či Ski-golf.

Byli mezi nimi výtvarníci, lékaři i literární mystifikátoři stejně jako „úplně normální“ dělníci, úředníci a studenti. Ale ani všichni dohromady by nezohli nic bez podpory a pomoci místních – nejprve JZD Benešov a později n. p. Kolora Semily. Jde-li v našem cyklu primárně po stopě československých hřišť, musíme podkrkonošskou historii rozdělit do dvou příběhů...

PŘÍBĚH PRVNÍ

Bozkovští pastevci

Legenda o bozkovském lékaři, který se v r. 1960 na dovolené v Mariánkách seznámil s golfem, přivedl k němu kromě své rodiny liberecké a jablonecké přátele i místní mládež a přiměl zdejší JZD, aby mu pomohlo na svých pastvinách na Příkrém během tří let vybudovat první golfové hřiště v Podkrkonoší, je notoricky známá i čtenářům ForGolfu. Zasvěcenější by možná dodali, že se v r. 1968 odstěhoval poté, kdy vyhrál konkurz na tělovýchovného lékaře střediska vrcholového spor-

tu ČSTV v Nymburce, že dále léta pracoval ve prospěch golfu jako propagátor zdravého životního stylu i jako metodik vrcholových orgánů československého golfového hnutí, za což vše byl nedávno uveden do Síně slávy ČGF...

Tento modus operandi pojizerského golfu se jmenuje Ivo Balcar. Vždy hýřil (a ostatně dodnes hýří) nebývalou společenskou aktivitou. Bozkovská devítka se proto brzy stala dostaveníčkem nadšenců z Ostravy a Poděbrad, kde tou dobou vznikaly podobné emancipační iniciativy, motivované snahou rozšířit golf i mimo tradiční západočeská lázeňská centra. Ruce si zde podávali jak protagonisté budoucích projektů Ing. Cieslar s Mgr. Punčochářem, tak funkcionáři ze Slavie Praha M. Plodek a L. Draxler, kteří se o totéž marně snažili v hlavním městě. Díky nim byly dokonce nastartovány „mezinárodní kontakty“ semilských s londýnským Silver Wings Golf Clubem.

Představu o tom, jak hřiště vyhlíželo, nám dávají Balcarovy skici a plánky z klubové kroniky (mimo chodem velmi pečlivě vedené

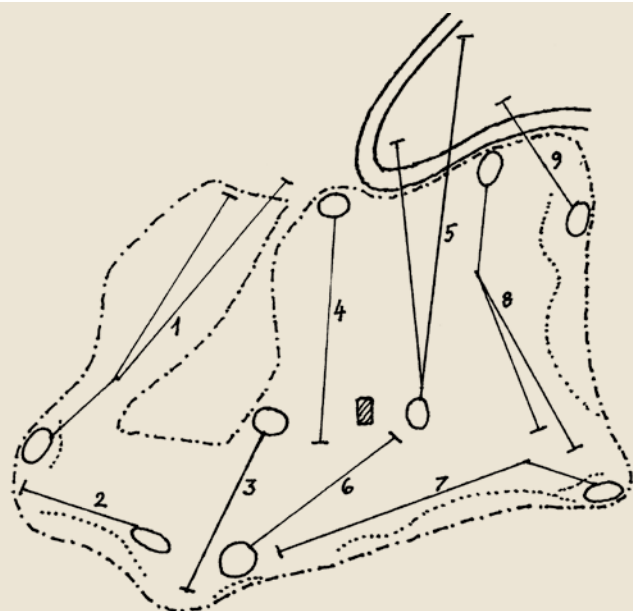
MUDr. Ivo Balcar /1929/

byl coby tělovýchovný lékař střediska vrcholového sportu v Nymburce předurčen k metodické činnosti ve všech novodobých golfových orgánech, jakkoli se v čase organizačně proměňovaly. Zavedl trenérská i rozhodcovská školení. Organizoval soustředění golfových reprezentantů, vyšetřoval je, zakládal jim „karty vrcholových sportovců“, zpracoval množství statistických tabulek a výsledky shrnul do historicky prvních československých hodnocení a závodního golfu po stránce funkčního a psychologického zatížení organismu.

Paralelně s praktickou činností lékaře vznikly jeho dnes již „klasické“ vědecké práce: pojednání O fyziologických charakteristikách golfu a přednáška Rehabilitace golfem (pro skupiny pacientů po infarktu myokardu,

ischemické chorobě srdeční, angině pectoris, revmatické horečce a stavech po frakturách, obrnách, svalových rupturách, tkáňových devastacích a plastikách). Ve stati, která se stala základem metodické směrnice Ministerstva zdravotnictví a ÚV ČSTV Golf a lékař formuloval zásady péče o zdraví výkonnostních sportovců – golfistů. Osvětového typu pak byla série článků, z nichž uvedme pro příklad tituly Co je to golf či Driving-range jako cesta k rozšíření golfu u nás a mnohé další.

Těžko říct, zda Ivo Balcar byl v životě více lékařem anebo golfistou. Zřejmě měl štěstí na obojí, takže se mu práce do jisté míry stala koníčkem a naopak. Nezapře svého soutěžního ducha – ať už dnes mezi superseniorskými reprezentanty, či jako rozhodčí II. třídy. Nebyl a není jen společenským, ale navíc i tradičním rodinným typem muže. Ze své manželky Evy, věnující se původně sportovní gymnastice, nečinil žádnou „golfovou vdovu“ (Golf-widow, jak zní tento běžně užívaný titul v originále), ale celoživotní herní partnerku. Může se někdo při pohledu na fotografie z jejich rodinného alba vůbec divit, že se syn Robert stal po převratu jedním z našich prvních golfových profesionálů?

..... LOMY TERÉNU
 - - - - - HRANICE HŘIŠTĚ
 ▨ V TĚCHTO MÍSTECH MĚLA STÁT KLUBOVNA

Plánek Bozkovského hřiště v pol. 60.let

Odpal na družstevní pastvě

a dnes bezpečně uložené v městském archivu). Kromě směrů hry a terénní konfigurace je z nich patrná poloha jamkovišť, budovných těžkou zemědělskou technikou a osévaných „vděčnými paci-

Havlice a B. Landa, který měl při té příležitosti roli oficiálního normovače hřiště. Nechyběli ani zahraniční hosté – za londýnský „družební“ klub byl přítomen Gordon Kees...

Hřiště bylo udržované a udržitelné výhradně brigádnickou činností členů oddílu. Po odstěhování Balcarových převzali pomyslnou štafetu manželé Kodešovi.

enty“ z řad bozkovských seniorů. Zajímavostí je, že odpaliště byla postupně odsunována za dobytčí ohrady pastvin, aby se tím dosáhlo potřebné délky drah. Fakt, že jich bylo nakonec více než devět, umožňoval přizpůsobovat hru okamžitému stavu „fairway“. O jejich sečení se zde, byť jen se sezonní frekvencí, nestaraly ovce tak jako ve Skotsku, nýbrž benešovské družstevní krávy...

Oddíl TJ Jiskra Kolora Semily vznikl v r. 1962 a kromě manželů Balcarových jej tvořily přespolní rodiny Kopeckých a Nohýnků, Semiláci Klojda, Nosek a bratři Schovánkové a bozkovská omladina – Šourek, Materna, bratři Salzmanové a další. Do dvou let celkem 16 členů a základna dále rostla. Na slavnostní zahájení v r. 1965 přijela nejen nová pražská generalita, ale nechyběli zde ani matadoři ze starší generace – bývalí klánovičtí caddies V.

Hřiště bylo udržované a udržitelné výhradně brigádnickou činností členů oddílu. Po odstěhování Balcarových převzali pomyslnou štafetu manželé Kodešovi. Pravidelné turnaje, pořádané zde v letech 1963–1968, se pak už ale konaly jen sporadicky. A když posléze odešla řada mladých hráčů, ať již na vojnu, či na studia do Prahy, hřiště zpusťlo a v krátké době pak zcela zaniklo...

PŘÍBĚH DRUHÝ

Stavitelé mostů

Sklářský výtvarník Václav Schovánek byl jedním z těch, kteří začali budovat v Semilech nové hřiště – na nevyužitých plochách za městskou nemocnicí. Po studiích strojařiny se vrátil domů k otcovskému řemeslu a „živnosti“, které dnes předává nejstaršímu synovi. Tou dobou už se dalo jakžtakž hrát jen na družstevních

loukách pod Treperkou – ve velkém meandru Jizery, dostupném jedině brodem (pokud bylo málo vody) anebo oklikou přes benešovský jez dost daleko proti proudu. Řešení zbývalo v podstatě jen jedno jediné... Ke skupině pionýrů, která se jej chopila, patřili – kromě Schovánkova bratra Jana – sourozenci Buchtové, Jandové, Soudilové, Navrátilové, Gruylové, L. Čech, Z. Nosek, J. Pešta, M. Mečír a další. „První most jsme v r. 1971 zkon-

struovali z drátů vysokého napětí,“ vzpomíná V. Schovánek dnes a pokračuje: „Rozvodáci tehdy na druhém břehu měnili kabely – a ty staré nechali po odchodu ležet na místě. Tak jsme je natáhli mezi stromy a jako mostovku použili podlažky z beden, ve kterých se do Kolory vozila bavlna. Chodit se po něm sice dalo, ale moc stabilní nebyl – prohýbal se a kýval... Navíc byl moc úzký, takže po něm neprojel ani kočárek, jak jsem zjistil bohužel až později, když se nám narodil syn a manželka mne nutila brát jej s sebou

Most I

Meандр Jizery v r. 1976 (druhý most vpravo nahoře) – foto VGHÚ Dobruška

na hřiště. Zcela spokojen s ním byl jen jeden z našich nejstarších členů. Připomínal mu totiž lanový most, o který jako legionář válčil na Piavě...“

Lávka byla sice chatrná, ale dva roky vydržela. Ani velká voda ji nevzala. „Tou dobou jsme už ale s B. Kubešem z Technometry měli připraven projekt druhého mostu. Jeho základem se pro tentokrát stal materiál ze zrušeného lyžařského vleku v Desné. Poučili jsme se z vlastních chyb a podrobně jsme promysleli všech-

no včetně organizace výstavby. Lávku jsme sestavili na suchu, vlastně na leď, když řeka zamrzla – a pak jsme ji ze ‚země‘ už jen zdvihli a smontovali. Byla to velká akce a potřebovali jsme na ni spoustu pomocníků...“ Druhý most už netrpěl dětskými nemocemi prvního. Jeho konstrukce byla sofistikovaná – měla kloubové spoje a celek byl zavětřován šikmými táhly. „Když jednou při povodni šlo do tuhého, na jednom břehu jsme jej uvolnili a nechali unášet po proudu. A vidíte: přežil to!“

Golf v Semilech se díky lávce přes Jizeru udržel a začal rozvíjet. Pominula doba „gumáků“ či „obalováků“ a jak všelijak jinak se nazývaly po domácku či potají ve fabrice vyráběné míče s dřevěným jádrem a nataveným gumovým obalem, soustružené puttery, vozíky montované z cyklosoučástek a podobné „znouzectnosti“, známé pamětníkům z období naprostého nedostatku vybavení a totální izolace od vnějšího světa. Postupně bylo vybudováno nejprve šest, později osm jamek. Dostávaly jména, jak tomu bylo zvykem už na Bozkově – Dlouhá, Prcka, Komínová, K Dubu, Festivalová apod. Hřiště bylo dostavěno v r. 1978, rok nato bylo znormováno na 64 ran a slavnostně otevřeno

Obdobný záběr ze současnosti (třetí most vpravo dole) – foto V. Brádlér

TRANSKRIPCE ČÁSTI PROJEVU DOC. PROŠKA*, PREZIDENTA PPSJČ PŘI PŘÍLEŽITOSTI ZAHÁJENÍ DESÁTÉHO ROČNÍKU CIMRMAN GROSS COUNTRY CUPU (konaného pravidelně již přes 20 let).

Vážení přátelé, dámy a pánové, milé zelené karty!

Je mi ctí Vás přivítat na Cross Country poháru Járy Cimrmana. Dnes je to shodou okolností právě asi 108 let, kdy bylo velkolepou kulturní slavností otevřeno na katastru podkrkonošského Nouzova první golfové hřiště na Semilsku. Myslím, že nebude na škodu si toto výročí alespoň trochu připomenout.

V roce 1891 se Cimrman po nepřilíh úspěšné životní epizodě (když ve funkci ředitele káznice na mírovské pevnosti uspořádal – z hlediska vězňů vydařený – den otevřených dveří) vrátil na Semilsko s úmyslem povznést tento chudý podkrkonošský region. Chtěl zužitkovat své zkušenosti z doby studijního pobytu na skotské vrchovině... a s podporou přátel... vzkřísil svou vlastní ideu: do každé obce alespoň jedno golfové hřiště!

Jako první si zvolil Nouzov, kde působil jako pomocný učitel a zastupující školní inspektor, chtěje z této chudé vsi plné chudých horských tkalců, domkářů a sedláků udělat obec slavnou a bohatou. S pomocí mlynáře Riegra přesvědčil chudé vesničany, že k životnímu stylu podkrkonošské obce na konci 19. století patří neodmyslitelně golf. Angažoval proslulého skotského trenéra Williama McAndrewse, který dostal za úkol urychleně naučit nouzovské a příkerské sedláky základům hry. Od jara do švestek absolvovali třířázový trénink na drajvingu u kempeličky, mezi fázemi pak budovali devítijamkové hřiště. (Považte, že v té době nebyla devítka ani v Pešti!)

Toho roku 1892 nestihli sedláci sklizeň, úrodu bylo nutno v prosinci zorat, v následujícím roce pak hrozil hornímu Pojizeří hladomor a selské bouře, nicméně všichni sedláci již měli zelenou kartu a dva z nich dokonce handicap 25! A také hřiště na pozemcích mezi Nouzovem a Příkrým bylo hotovo. Slavnostně bylo otevřeno v r. 1893 a Cimrmanovi se podařilo zorganizovat v předvečer zahájení do té doby v Pojizeří nevídaný kulturní program s mnoha hvězdami evropského showbyznysu... Hřiště bylo otevřeno velkým mezinárodním turnajem za účasti všech národností rakousko-uherské monarchie i hostů z Anglie, Skotska a Balkánu. Tehdejší bulvární tisk si s gusem smlsnul na Cimrmanově faux pas. Pospíchající Cimrman (do té doby starý rodinný přítel Macbethových) hrubě urazil Lady Macbethovou připravenou k drajvu, když na ni vykřikl: „Odpal, Mery!“ a Lady Macbeth zahrála v rozrušení hluboko do rafu.

Milou příhodou byla naopak chvíle, když Cimrmanův srbský přítel a partner ve čtyřhře Zdravko Princip dostal na 6. jamce prostřednictvím mobilního listonoše telegrafickou zprávu, že se mu narodil syn Gavrilo: 52 cm – 3,8 kg. Cimrman na grýnu okamžitě otevřel láhev šampaňského a spolu se šťastným otcem připili novorozenci na zdraví a popřál mu, aby se jednou stal slavným mužem.

Nouzovské hřiště zaniklo v průběhu a vřave první světové války a dnes jen náhodně najdeme nepatrné stopy. Tu zatoulaný gutaperčový míček, občas také několik starých mincí, především jsou to marky, kterými se tehdy markovalo... Při stavbě velkokapacitního vepřína JZD Benešov, středisko Příkrý, farma Nouzov byl proveden velkoplošný archeologický průzkum skrývky zeminy. Byly objeveny základy klubovny a především velké, kameny obložené odpaliště devítky, které ovšem, podle docenta Horáčka, může být i mohylou lidu kultury šňůrové keramiky.

Ale to vše je již slavnou minulostí. Vraťme se do slavné přítomnosti. Jsme tady proto, abychom připomněli velkou Cimrmanovu osobnost urputnými boji v Cross Country cupu!

* *vlastním jménem M. Prokeše, kronikáře klubu*

Most II

Druhý most vydržel skoro čtvrt století. Představoval životně důležité spojení hřiště s „pevninou“, bez něhož by golf býval nepřežil. Do klubovny bylo sice stále ještě nutno dojít po celé jedné dráze, ale to už nebyl fatální problém. Na hřišti se nedalo hrát na úpravu handicapu, ale stejný byl osud poděbradského i motolského hřiště. Definitivní řešení přinesl až třetí – technicky dokonalejší a velmi krásný – most dokončený v r. 1997. Byl postaven dodavatelsky, na úplně jiném místě než

oba předchozí – cca 1/2 kilometru proti proudu – s přímým nástupem ke klubovně. Byl vybudován poslední chybějící green a ještě jeden cvičný. To vše spolu s novým driving-rangem a rekonstrukcí šaten, přístřešku pro techniku apod., však reprezentuje již úplně jinou, historicky nejmladší kapitolu semilského golfu... Namísto epilogu se sluší dodat, že v nových pořádkách se výboru vedenému V. Schovánekem (když byl od konce 70. let zvolen předsedou již poněkolkáté)

předsedou Svazu golfu ÚV ČSTV doc. Raisem. Svépomocí byla postavena i klubovna s technickým zázemím. Počet členů se znásobil a dostavily se i sportovní úspěchy. Z předních hráčů jmenujme alespoň J. Schováňka, J. Novotného (reprezentoval ČSSR na mezinárodním mistrovství juniorů v Mariánských Lázních v r. 1979), M. Janatu, J. Vacátka a M. Mečíře.

Cross & Ski Golf

Díky podhorským specifikům našli Semilští zalíbení v cross country golfu i jeho kombinaci s běžeckým a střeleckým sportem: tradiční biathlonové turnaje nazvali ski-golfem. Znovu je ovšem třeba připomenout klíčovou „sponzorskou“ roli n. p. Kolora Semily. V dobách, kdy se to nesmělo ani naznačovat, poskytoval oddílů nezanedbatelnou technicko-hospodářskou podporu v okamžicích, kdy se tělovýchovné jednotě nedostávalo prostředků a nestačily ani pomoci od pražského VD Montáž, celých rodin či jednotlivých členů.

Své by o tom mohli vyprávět pracovníci podniku, oddíloví funkcionáři či otcové rodinných „klanů“, leckdy vystupující ve více rolích najednou. Nešlo však vždy jenom o peníze. Přinejmenším morálního povzbuzení bylo (je i bude) zapotřebí při sysifovském boji sportovců s periodickými povodněmi, jejichž následky mívají pro hřiště devastační výsledky...

Normování v r. 1979, zleva V. Schovánek, Doc. Rais, M. Janata, L. Soudil, Ing. Kopta, M. Mečíř

Most III

podalil ještě jeden husarský kousek. Po letech usilovného dohadování a navzdory menší než malé ohotě ze strany příslušných krajských úřadů získal klub do svého vlastnictví pozemky, na kterých si hřiště i klubovnu během uplynulých čtyřiceti let postavil. Směl si tak konečně zakoupit něco, co nikomu jinému nemohlo být k žádnému užitku. Vcelku logický happy-end, chtělo by se říct. Leč v Čechách? Věc obvyklá a samozřejmě jenom zdánlivě...!